

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри технології в
ресторанному господарстві та
готельної і ресторанної справи

Протокол №__ від “_____” 2018 р.
Зав. кафедри

_____ Р.П. Никифоров

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Сімакова О.О.
доц. кафедри технології в
ресторанному господарстві та
готельної і ресторанної справи,
к.т.н., доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів спеціальності 181 «Харчові технології»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	34
Практичні / семінарські, годин	20
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,6
самостійної роботи студента	6,4
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – дисципліни є формування у студентів знань і вмінь, спрямованих на організацію наукової діяльності, планування експериментальних досліджень та обробку отриманих результатів.

Завдання: засвоїти методику планування і організації наукових досліджень; вміти відбирати і аналізувати необхідну інформацію з обраної теми наукового дослідження; формулювати мету і задачі дослідження, розробляти теоретичні передумови, планувати і проводити експеримент; опрацьовувати результати вимірів і оцінювати похибку спостережень, зіставляти результати експерименту з теоретичними передумовами і формулювати висновки; скласти звіт, доповідь або статтю за результатами наукового дослідження.

Предмет: вивчення методики планування і організації наукових досліджень з метою планування експериментальних досліджень та обробки отриманих результатів.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Наука, як система знань. Основні логічні поняття. Методи наукового дослідження

Тема 2. Наукові та науково-педагогічні кадри: вчені ступені, вчені звання, вищі академічні звання, аспірантура. Наукові заклади України

Тема 3. Наукові твори. Роль науково-технічної інформації в наукових дослідженнях. Державна система науково-технічної інформації

Тема 4. Первинна та вторинна інформація. Картотека і каталоги. Бібліографія. Довідники, енциклопедії та огляди. Пошук інформації

Тема 5. Спостереження та експеримент. Організація дослідження. Проведення експерименту

Тема 6. Основні задачі, напрями і етапи науково-дослідної роботи студентів

Тема 7. Записи досліджень. Табличне зведення числових даних. Графічне оформлення результатів дослідження. Обчислення результатів дослідження

Тема 8. Курсова (дипломна) робота: загальна характеристика. Послідовність виконання. Робота над текстом

Тема 9. Заключний етап роботи над курсовою (дипломною) роботою. Підготовка до захисту та захист. Типові помилки в написанні та оформленні курсової (дипломної, магістерської) роботи

Тема 10. Система інтелектуальної власності. Основні поняття і визначення

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Наука, основні поняття, методи. Наукові кадри і заклади України. Державна система науково-технічної інформації її накопичення та обробка					
Тема 1. Наука, як система знань. Основні логічні поняття. Методи наукового дослідження	30	4	2		24
Тема 2. Наукові та науково-педагогічні кадри: вчені ступені, вчені звання, вищі академічні звання, аспірантура. Наукові заклади України	30	4	2		24
Тема 3. Наукові твори. Роль науково-технічної інформації в наукових дослідженнях. Державна система науково-технічної інформації	6	4	2		
Тема 4. Первинна та вторинна інформація. Картотека і каталоги. Бібліографія. Довідники, енциклопедії та огляди. Пошук інформації	6	4	2		
Разом за змістовим модулем 1	72	16	8		48
Змістовий модуль 2. Організація науково-дослідної роботи. Студентська НДР. Оформлення результатів експерименту. Курсова, дипломна роботи як кваліфікаційне дослідження. Система інтелектуальної власності. Основні поняття і визначення					
Тема 5. Спостереження та експеримент. Організація дослідження. Проведення експерименту	28	2	2		24
Тема 6. Основні задачі, напрями і етапи науково-дослідної роботи студентів	28	2	2		24
Тема 7. Записи досліджень. Табличне зведення числових даних. Графічне	4	2	2		

оформлення результатів дослідження. Обчислення результатів дослідження					
Тема 8. Курсова (дипломна) робота: загальна характеристика. Послідовність виконання. Робота над текстом	6	4	2		
Тема 9. Заключний етап роботи над курсовою (дипломною) роботою. Підготовка до захисту та захист. Типові помилки в написанні та оформленні курсової (дипломної, магістерської) роботи	6	4	2		
Тема 10. Система інтелектуальної власності. Основні поняття і визначення	6	4	2		
Разом за змістовим модулем 2	78	18	12		48
Усього годин	150	34	20		96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Наука, як система знань. Основні логічні поняття. Методи наукового дослідження.	2
2	Наукові та науково-педагогічні кадри: вчені ступені, вчені звання, вищі академічні звання, аспірантура. Наукові заклади України.	2
3	Наукові твори. Роль науково-технічної інформації в наукових дослідженнях. Державна система науково-технічної інформації.	2
4	Первинна та вторинна інформація. Картотека і каталоги. Бібліографія. Довідники, енциклопедії та огляди. Пошук інформації.	2
5	Спостереження та експеримент. Організація дослідження. Проведення експерименту.	2
6	Основні задачі, напрями і етапи науково-дослідної роботи студентів.	2
7	Записи досліджень. Табличне зведення числових даних. Графічне оформлення результатів дослідження. Обчислення результатів дослідження.	2
8	Курсова (дипломна) робота: загальна характеристика. Послідовність виконання. Робота над текстом.	2
9	Заклучний етап роботи над курсовою (дипломною) роботою. Підготовка до захисту та захист. Типові помилки в написанні та оформленні курсової (дипломної, магістерської) роботи.	2
10	Наукові твори. Роль науково-технічної інформації в наукових дослідженнях. Державна система науково-технічної інформації.	1
11	Первинна та вторинна інформація. Картотека і каталоги. Бібліографія. Довідники, енциклопедії та огляди.	1
Всього		20

5. Індивідуальні завдання

1. Роль вітамінів у харчуванні людини.
2. Роль мікроелементів у харчуванні людини.
3. Роль макроелементів у харчуванні людини.
4. Роль білків у харчуванні людини.
5. Роль жирів у харчуванні людини.
6. Роль вуглеводів у харчуванні людини.
7. Харчові добавки. Їх роль у харчуванні людини.
8. Використання нетрадиційної рослинної сировини у харчуванні людини.
9. Використання нетрадиційної тваринної сировини у харчуванні людини.
10. Використання соєпродуктів у виробництві ковбас.
11. Використання поліпшувачів у виробництві хлібобулочних виробів.
12. Використання добавок рослинного походження у виробках із м'яса.
13. Використання добавок рослинного походження у виробках із риби.
14. Використання добавок рослинного походження у виробках із пшеничного борошна.
15. Використання добавок тваринного походження у продуктах харчування.
16. Використання ферментних препаратів у виробництві продуктів харчування.
17. Антихарчові і деякі інші компоненти їжі, які оказують неблагоприятний вплив на організм.
18. Харчова цінність продуктів рослинного походження і її зміни після технологічної обробки.
19. Харчова цінність продуктів тваринного походження і її зміни після технологічної обробки.
20. Шляхи забезпечення харчових раціонів дефіцитними вітамінами.
21. Антиоксиданти. Їх роль у виробництві продуктів харчування
22. Роль БАР (біологічно активних речовин) у харчуванні людини.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Наука, основні поняття, методи. Наукові кадри і заклади України. Державна система науково-технічної інформації її накопичення та обробка			
Семінар – розгорнута бесіда. Тема 1. Наука, основні поняття, методи. Наукові кадри і заклади України	24	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: наука, основні поняття, методи. Наукові кадри і заклади України. Державна система науково-технічної інформації її накопичення та обробка. Джерела [1, 2, 3, 5, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – дискусія. Тема 2. Державна система науково-технічної інформації її накопичення та обробка	24	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: державна система науково-технічної інформації її накопичення та обробка. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Разом змістовий модуль 1	48		
Змістовий модуль 2. Організація науково-дослідної роботи. Студентська НДР. Оформлення результатів експерименту. Курсова, дипломна роботи як кваліфікаційне дослідження. Система інтелектуальної власності. Основні поняття і визначення			
Семінар з виконанням практичних задач Тема 3. Організація науково-дослідної роботи. Студентська НДР. Оформлення результатів експерименту. Курсова, дипломна роботи як кваліфікаційне дослідження	24	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: організація науково-дослідної роботи. Студентська НДР. Оформлення результатів експерименту. Курсова, дипломна роботи як кваліфікаційне дослідження. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням розрахункових задач Тема 4. Система інтелектуальної власності. Основні поняття і визначення	24	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: система інтелектуальної власності. Основні поняття і визначення. Джерело [1, 2, 11]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Разом змістовий модуль 2	48		
Разом	96		

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1	15		18
Тема 2	2	2	1			5
Тема 3	2		1	10		13
Тема 4	2	2	1			5
Разом змістовий модуль 1	8	4	4	25	9	50
Змістовий модуль 2						
Тема 5			1	15		16
Тема 6			1	10		11
Тема 7	1	2	1			4
Тема 8	1	2	1			4
Тема 9	1	2	1			4
Тема 10	1	2	1			4
Разом змістовий модуль 2	3	8	6	25	7	50
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Сімакова О.О. Конспект лекцій з дисципліни «Основи наукових досліджень та інтелектуальна власність» для студентів спеціальності «Харчові технології», 2017 р. – 68 с.
2. Основи наукових досліджень [Текст] : метод. рекомендації до проведення семінарських занять для студ. напряму підготов. «Харчові технології та інженерія» ден. та заоч. форм навчання / О.О.Сімакова, Р.П. Никифоров; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. ТРГ та ГРС. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2015. – 15 с.
3. Основи наукових досліджень [Текст] : метод. рекомендації до самостійної роботи для студ. напряму підготов. «Харчові технології та інженерія» ден. та заоч. форм навчання / О.О.Сімакова, Р.П. Никифоров; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. ТРГ та ГРС. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2015. – 24 с.

4. Сімакова О.О. Основи наукових досліджень / О.О.Сімакова, Р.П.Никифоров.- 2-е вид. перероб. та доп. - Д. : ДонНУЕТ, 2012. - 152 с.

Допоміжна

1. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень / І.М.Грищенко, О.М.Григоренко, В.А.Борисейко. - К. : КНТЕУ, 2001. - 185 с.
2. Сімакова О.О. Основи наукових досліджень / О.О.Сімакова, Р.П.Никифоров. - Д. : ДонДУЕТ, 2006. - 138 с.
3. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької роботи / В.М.Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К. : Знання-Прес, 2003. - 295 с.

Інформаційні ресурси

1. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] / Режим доступу: // <http://socioline.ru/.../ludchenko-ya-p...>
2. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] / Режим доступу: // <http://dis.finansy.ru/pupl/002.htm>